

Europeiska handlingsplanen för försvarsfonden och försvarsindustriprogrammet

Försvarsdepartementet

2017-07-24

Dokumentbeteckning

KOM(2017) 294

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram som syftar till att stödja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri

KOM(2017) 295

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Start för Europeiska försvarsfonden

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 7 juni 2017 meddelandet Start för Europeiska försvarsfonden och förordningsförslaget om ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram som syftar till att stödja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri.

Meddelandet om den europeiska försvarsfonden handlar sammanfattningsvis om:

- ett försvarsforskningsprogram, som har inletts i en förberedande åtgärd uppgående till 90 miljoner euro under innevarande budgetår och som därefter föreslås omfatta 500 miljoner euro per år i nästa fleråriga budgetår, uteslutande från EU-budgeten;

- ett försvarsindustriprogram, som föreslås etableras under 2019 och 2020 enligt det förordningsförslag som också lades fram den 7 juni och som föreslås omfatta totalt 500 miljoner euro 2019 och 2020 från EU-budgeten och 1 miljard euro per år i nästa fleråriga budgetram. Till detta kommer fyra gånger så stora belopp från de deltagande konsortierna (medlemsstater och/eller företag);
- ett antal åtgärder för att underlätta gemensam anskaffning av materiel mellan flera medlemsstater;
- ett antal åtgärder för att underlätta för små och medelstora företag att få tillgång till försvars- och säkerhetsmarknaderna, bl.a. lån från Europeiska investeringsbanken, EIB.

Förordningsförslaget rör ett försvarsindustriprogram, som föreslås etableras under 2019 och 2020 med en budget om totalt 500 miljoner euro. Förordningen grundar sig på artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och har som mål att bidra till konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom den europeiska försvarsindustrin.

Förordningsförslaget utgår från att försvarsindustriprogrammet ska tillhandahålla stöd för åtgärder som befinner sig i ett utvecklingskede, såväl för nya produkter och ny teknik som för uppgraderingar av befintliga produkter och befintlig teknik. Vidare anges att de projekt som får stöd bör bidra till de förmågeprioriteringar som medlemsstaterna inom unionen gemensamt kommit överens om genom unionens kapacitetsutvecklingsplan. Kommissionen anger i motiven till förslaget att i förekommande fall bör också regionala eller internationella samarbetsinitiativ som gynnar unionens säkerhets- och försvarsintressen beaktas.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens meddelande och förordningsförslag ska ses mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget och Europeiska rådets antagande i december 2016 av den nya ambitionsnivån för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Vidare presenterade den höga representanten för utrikesfrågor och säkerhetspolitik Federica Mogherini i juni 2016 den globala strategin för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik.

Därefter presenterade kommissionen den 30 november 2016 meddelandet En europeisk försvarshandlingsplan. Meddelandet innehöll förslag inom tre områden:

- En försvarsfond som ska främja finansiering av forskning samt förmågor
- Främjande av investeringar i försvarssektorns leveranskedjor
- Stärkandet av den inre marknaden på försvarsområdet

Europeiska rådet välkomnade den 15 december 2016 kommissionens förslag om en europeisk handlingsplan på försvarsområdet som ett bidrag till utvecklingen av den europeiska säkerhets- och försvarspolitik.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen motiverar en europeisk försvarsfond dels med att investeringar i den europeiska försvarsindustrin är otillräckliga, dels med att bristen på samordning mellan medlemsstaterna leder till ineffektivitet. För att utveckla ökade förmågor anser kommissionen det vara viktigt att kommissionen, den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt Europeiska försvarsbyrån gemensamt bistår medlemsstaterna med att samordna planeringen och utvecklingen av framtida förmågor.

Meddelandet tar upp två nya program: ett försvarsforskningsprogram och ett försvarsindustriprogram. De två programmen är rättsligt åtskilda, men ska samordnas genom en samordningsstyrelse där kommissionen, den höga representanten, medlemsstaterna, Europeiska försvarsbyrån och näringslivet föreslås att delta när det är lämpligt.

1.2.1 Försvarsforskningsprogrammet (Forskningsdelen)

Forskningsdelen pågår sedan december 2015 inom ramen för ett pilotprojekt med en budget om 1,4 miljoner euro. Under åren 2017–2019 genomförs dessutom en förberedande åtgärd om sammanlagt 90 miljoner euro.

Syftet med såväl pilotprojektet som den förberedande åtgärden är att testa vilket mervärde som kan åstadkommas genom EU-finansierad forskning inom försvarsområdet samt att testa regler och processer för genomförandet. Avsikten är att den förberedande åtgärden ska bereda väg för ett särskilt EU-program för försvarsrelaterad forskning inom nästa fleråriga budgetram.

Inom pilotprojektet pågår tre aktiviteter, varav en med svensk medverkan, och inom den förberedande åtgärden gjordes de första utlysningarna i juni 2017. Föreslagen verksamhet kommer att bedömas på grundval av spetskompetens (excellens), effekt (*impact*) och kvalitet, samt effektivitet vid

genomförandet. Förslagen kommer även att granskas utifrån etiska, rättsliga och samhällsliga aspekter av en grupp experter på försvarsetik och rättsliga frågor.

Såväl pilotprojekt som den förberedande åtgärden genomförs av kommissionen inom den nuvarande fleråriga budgetramen. Som ett stöd för genomförandet har kommissionen bildat en expertgrupp där medlemsstaterna medverkar och den Europeiska försvarsbyrån ingår som observatör. En rådgivande grupp ska även etableras med representanter från bland annat industrin, lärosäten och institut. Verkställandet av såväl pilotprojektet som den förberedande åtgärden har delegerats till den Europeiska försvarsbyrån. Delegationsavtalet för den förberedande åtgärden undertecknades den 31 maj 2017.

Kommissionen ser framför sig att nästa steg inom forskningsdelen blir ett europeiskt försvarsforskningsprogram inom ramen för nästa fleråriga budgetram från 2021 och framåt, som föreslås uppgå till cirka 500 miljoner euro per år ur EU-budgeten.

I arbetet med att utveckla det kommande försvarsforskningsprogrammet och tillhörande förordningstext kommer kommissionen också att rådfråga den expertgrupp med alla medlemsstater som har inrättats i samband med den förberedande åtgärden. Förslaget till detta program för försvarsforskning avses läggas fram under 2018 med siktet inställt på operativ start den 1 januari 2021. Det framtida programmet är tänkt att utformas med hänsyn till försvarsindustrins särskilda karaktär och i ljuset av erfarenheterna från pilotprojektet, den förberedande åtgärden och det nuvarande ramprogrammet för forskning Horisont 2020.

1.2.2 Försvarsindustriprogrammet (Förmågedelen)

Samtidigt som kommissionen presenterade meddelandet ”Starten för Europeiska försvarsfonden” presenterades ett förordningsförslag ”om inrättande av ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram som syftar till att stödja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri”.

I meddelandet beskrivs försvarsindustriprogrammet, som i enlighet med kommissionens förslag till förordning avses upptäckas under 2019 och 2020. Ett mer omfattande program kommer sedan att tas fram inom ramen för nästa fleråriga budgetram med beaktande av de inledande erfarenheterna.

Enligt kommissionens förslag ska försvarsindustriprogrammet syfta till att stödja gemensam utveckling och gemensam anskaffning av viktiga försvarsförmågor. Dessa förmågor ska enligt kommissionen överensstämma med de prioriteringar som medlemsstaterna har enats om inom EU – särskilt de förmågeprioriteringar som medlemsstaterna har enats om på EU-nivå genom kapacitetsutvecklingsplanen – samt även beakta europeiska regionala eller multilaterala samarbeten som svarar mot EU:s strategiska prioriteringar. Vidare anges att försvarsindustriprogrammet också ska bidra till ökad konkurrenskraft för europeisk försvarsindustri.

Medel till försvarsindustriprogrammet föreslås främst komma från medlemsstaterna, men EU-budgeten föreslås kunna erbjuda ett komplement till nationell finansiering och ge incitament till gemensamma utvecklingsprojekt genom att minska risken i de tidigare faserna av den industriella utvecklingscykeln. Dessa EU-medel ska stödja den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft. En flexibel finansverktyslåda föreslås tas fram för att erbjuda alternativ för olika typer av behov i medlemsstaterna för utveckling efter prototypstadiet och inför gemensam anskaffning.

Enligt meddelandet ska förmågedelen styras av medlemsstaterna och deras behov och resurser. Stödet från EU-budgeten föreslås uppgå till 500 miljoner euro under två år: 245 miljoner euro under 2019; och 255 miljoner euro under 2020.

När det gäller styrningen föreslås att kommissionen ska vara ansvarig för det övergripande genomförandet av försvarsindustriprogrammet. Vissa administrativa uppgifter föreslås dock överlåtas till ett genomförandeorgan. Europeiska försvarsbyrån föreslås delta som observatör i den programkommitté som inrättas med företrädare för medlemsstaterna. Vidare föreslås en rådgivande grupp bestående av experter på försvarsområdet samt företrädare för näringslivet och Europeiska försvarsbyrån. Dessutom föreslås Europeiska utrikestjänsten delta i programmet och programkommitténs arbete i enlighet med tillämpliga regler. Enligt förslaget ska programkommittén yttra sig om det årliga arbetsprogrammet och tilldelningen av medel till kommissionen för utvalda samverkansåtgärder.

Försvarsindustriprogrammet föreslås även bidra till att säkerställa synergieffekter med förmågepelaren i det permanenta strukturerade samarbetet (PESCO).

Meddelandet om försvarsfonden ger även uttryck för att kommissionen på kort sikt avser inrätta en ad hoc-kommitté som ska utveckla en så kallad

finansverktygslåda syftandes till att underlätta gemensam anskaffning av materiel. Kommissionen anger därtill att en intern arbetsgrupp avses upprättas, som på begäran ska hjälpa medlemsstaterna med tillämpningen av finansverktygslådan vid specifika gemensamma upphandlingsprojekt. Inom ramen för finansverktygslådan föreslås att:

- nationella resurser slås samman för finansiering av specifika gemensamma projekt, för att undvika brist på medel under ett visst år;
- mekanismer inrättas som innebär att de deltagande medlemsstaterna kompenseras från andra medlemsstater som senare deltar i upphandlingen av utvecklade förmågor genom ett system för täckning av utvecklingskostnader;
- riktade finansiella instrument inrättas, t.ex. garantier, för att täcka lån till försvars(under)leverantörer;
- alternativa slutliga ägandeformer inrättas för den aktuella försvarsförmågan (t.ex. gemensamt ägande eller leasing).

Användningen av finansverktygslådan föreslås vara frivillig för medlemsstaterna. På längre sikt avser kommissionen undersöka om det eventuellt skulle finnas ett mervärde av att inrätta en permanent finansverktygslåda.

Sammanfattningsvis kan konstateras att meddelandet handlar om:

- ett försvarsforskningsprogram, som nu startas i en förberedande åtgärd och som föreslås omfatta 500 miljoner euro per år i nästa fleråriga budgetram, uteslutande från EU-budgeten;
- ett försvarsindustriprogram, som föreslås etableras under 2019 och 2020 enligt det aktuella förordningsförslaget och som föreslås omfatta sammanlagt 500 miljoner euro 2019 och 2020 från EU-budgeten och 1 miljard euro per år från EU-budgeten i nästa fleråriga budgetram samt fyra gånger så stora belopp från de deltagande konsortier (medlemsstater och/eller företag);
- ett antal åtgärder för att underlätta samanskaffning av materiel mellan flera medlemsstater;
- ett antal åtgärder för att underlätta för små och medelstora företag att få tillgång till försvars- och säkerhetsmarknaderna.

1.2.3 Förordningsförslaget om ett europeiskt försvarsindustriprogram

Kommissionen motiverar förordningsförslaget med att konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri behöver förbättras och innovation främjas för att Europa ska kunna ta över mer ansvar för sitt försvar. Syftet med förslaget till ett europeiskt försvarsindustriprogram är således att främja

Förordningsförslaget grundar sig på artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förslagets allmänna mål är att bidra till konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri genom att stödja åtgärder som befinner sig i ett utvecklingsskede. Stödmottagare kommer att vara företag som är etablerade i unionen. Försvarsindustriprogrammet föreslås inrättas för perioden 1 januari 2019 till 31 december 2020. Aktiviteterna och utbetalningarna inom programmet kan dock sträcka sig till 31 december 2023 enligt förordningsförslagets bilaga med finansieringsöversikten.

Närmare bestämt föreslås försvarsindustriprogrammet stödja utformning, fastställande av gemensamma tekniska specifikationer, prototyputveckling, provning, kvalificering och certifiering av försvarsprodukter samt materiella eller immateriella komponenter och materiell eller immateriell teknik. Enligt förordningsförslaget kan stöd också ges för studier, genomförbarhetsbedömningar och annan stödverksamhet.

I förslaget till förordning anges att projekten bör utföras genom ett samarbete mellan minst tre företag som är etablerade i minst två medlemsstater. Den föreslagna finansieringsgraden ska som huvudregel uppgå till högst 20 % av den totala kostnaden för projekten när det gäller prototyputveckling. I artikel 11 i förordningsförslaget behandlas finansieringsgraden vidare. Medlemsstaterna och/eller deltagande företag kommer att behöva bidra till att täcka de återstående kostnaderna.

Förordningsförslaget anger att de projekt som får stöd bör bidra till de förmågeprioriteringar som medlemsstaterna inom unionen gemensamt kommit överens om genom unionens kapacitetsutvecklingsplan. I förekommande fall föreslås också regionala eller internationella samarbetsinitiativ som gynnar unionens säkerhets- och försvarsintressen beaktas.

I förordningsförslagets två första artiklar definieras målen med förordningen. Dessa utgår från att ett europeiskt försvarsindustriprogram för unionens åtgärder, som omfattar perioden 1 januari 2019 till 31 december 2020, upprättas. Målen för programmet är att det ska:

- (a) främja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri genom stöd till åtgärder som befinner sig i ett utvecklingsskede,
- (b) stödja och stimulera samarbetet mellan företag, inklusive små och medelstora företag, vid utveckling av teknik eller produkter i enlighet med de förmågeutvecklingsprioriteringar som medlemsstaterna gemensamt enats om inom unionen,
- (c) främja ett bättre utnyttjande av resultaten från forskningen på försvarsområdet och bidra till att överbrygga klyftan mellan forskning och utveckling.

I förordningsförslagets artikel 3 anges budgeten för de kommande budgetåren till 245 miljoner euro under 2019 och 255 miljoner euro under 2020.

I förordningsförslagets artikel 4 och 5 föreslås att det ekonomiska biståndet från unionen ska tillhandahållas genom sådana typer av finansiering som tas upp i förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 om budgetens genomförande, i synnerhet bidrag, finansieringsinstrument och offentlig upphandling.

Vidare föreslås att försvarsindustriprogrammet ska tillhandahålla stöd för stödmottagares åtgärder som befinner sig i ett utvecklingsskede, såväl för nya produkter och ny teknik som för uppgraderingar av befintliga produkter och befintlig teknik. I förordningsförslagets artikel 6 nämns en bred flora av stödberättigade aktiviteter från studier till prototypframtagning och provning och certifiering. Aktiviteterna föreslås omfatta samarbete mellan minst tre företag som är etablerade i minst två olika medlemsstater.

Förslaget anger vidare i artikel 7 att det bör finnas ett krav på att stödmottagare ska vara företag som är etablerade i unionen och i vilka medlemsstater och/eller medborgare i medlemsstater äger mer än 50 % av företaget och utövar den faktiska kontrollen över det. Dessutom föreslås att det ska krävas att all infrastruktur samt alla anläggningar, tillgångar och resurser som används av deltagarna, inbegripet underleverantörer och andra tredje parter, i åtgärder som finansieras inom ramen för programmet vara belägna på medlemsstaternas territorium under hela den tid som åtgärden pågår.

Enligt förordningsförslagets artikel 10 föreslås följande kriterier vara vägledande för tilldelning av medel:

- (a) spetskompetens (excellens);
- (b) bidrag till innovation och teknisk utveckling av försvarsindustrin och därmed främjande av unionens industriella oberoende på området för försvarsteknik;
- (c) bidrag till unionens säkerhets- och försvarspolitiska intressen genom att stärka den försvarsteknik som bidrar till att genomföra de förmågeutvecklingsprioriteringar som unionens medlemsstater har enats om;
- (d) praktisk genomförbarhet, framför allt genom att stödmottagarna visar att återstående kostnader täcks av andra finansieringssätt, t.ex. genom fristående bidrag från medlemsstaterna;
- (e) garanti för anskaffning av slutprodukt. Vid prototyputveckling, provning, kvalificering och certifiering av produkter ska stödmottagarna kunna visa att medlemsstaterna har åtagit sig att gemensamt producera och köpa in den färdiga produkten eller tekniken på ett samordnat sätt, även genom gemensam upphandling i förekommande fall.

I förordningsförslagets artikel 11 anges att biståndet från unionen inte bör överstiga 20 % av den totala kostnaden för åtgärden när det gäller prototyputveckling. I övriga fall föreslås biståndet kunna vara högre och täcka upp till den totala kostnaden för åtgärden. Vidare föreslås att finansieringsgraden kan höjas med 10 procentenheter för aktiviteter som faller inom ramen för det permanenta strukturerade samarbetet (PESCO).

I förordningsförslagets artikel 12 anges att kommissionen inte bör äga de produkter eller den teknik som åtgärden resulterar i samt att kommissionen inte ska ha någon fordran avseende de immateriella rättigheterna.

Vad gäller genomförandet av försvarsindustriprogrammet (artikel 13–17) föreslås bl.a. att kommissionen ska biträdas av en kommitté enligt granskningsförfarandet, vilket innebär att kommittén antar sina yttranden med kvalificerad majoritet. Till denna kommitté föreslås Europeiska försvarsbyrån inbjudas som observatör. Enligt förordningsförslaget ska kommissionen med stöd av denna kommitté anta ett flerårigt arbetsprogram som ska gälla för hela programmets löptid.

Vidare föreslås att kommissionen med stöd av oberoende experter, och på grundval av de kriterier som föreslagits i artikel 10, ska ansvara för utvärderingen av inkomna projektförslag. Tilldelning av medel föreslås sedan ske genom en genomförandeakt, som antas i enlighet med det granskningsförfarande som anges i kommittologin. Själva genomförandet kan sedan delegeras av kommissionen till ett genomförandeorgan som inte anges i artiklarna, men som enligt vad som framgår av de inledande skälen avses vara Europeiska försvarsbyrån.

1.2.4 Skillnader relativt meddelandet om den europeiska försvarsfonden

Jämfört med meddelandet om den europeiska försvarsfonden (EDF), kan noteras att det finns skillnader i hur programmet motiveras jämfört med de mål som anges i artikel 2. Förordningsförslaget förhåller sig tydligare till den rättsliga grunden i artikel 173 i EUF-fördraget jämfört med meddelandet, dvs. grunden för förordningsförslaget anges som främjande av industrins konkurrenskraft.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Sverige har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv (2009/81/EG) den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av

försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen (överföringsdirektivet) i nationell lagstiftning.

2016/17:FPM113

Förslaget till förordning om ett försvarsindustriprogram innehåller ett EU-program för unionens åtgärder som ger medlemsstaterna möjlighet att använda verktyg för samarbete som tillhandahålls av kommissionen. Detta regleras inte av svenska regler. Förslaget väntas inte innebära någon förändring av svenskt regelverk.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

För innevarande budgetram föreslår kommissionen att EU-budgeten ska bidra till försvarsindustriprogrammet med 500 miljoner euro under 2019–2020, varav 375 miljoner föreslås finansieras genom omprioriteringar från andra program inom utgiftsrubrik 1a (konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning). Däremot saknas förslag på omprioritering för resterande 125 miljoner euro som istället föreslås finansieras genom att använda den s.k. marginalen. Regeringen kommer att verka för att hela beloppet finansieras genom omprioritering.

Ett ofinansierat genomförande av förslaget på 500 miljoner euro per år från EU-budgeten för försvarsforskningsprogrammet i nästa fleråriga budgetram skulle innebära ökade kostnader på den svenska avgiften till EU med ca 200 miljoner kronor per år under nästa fleråriga budgetram (post 2020).

Förmågedelen, inklusive försvarsindustriprogrammet ska till största delen finansieras genom frivilliga bidrag från medlemsstaterna eller genom de deltagande företagen (bidragsmottagarna). I nästa fleråriga budgetram föreslår kommissionen att EU-budgeten ska bidra till försvarsindustriprogrammet, med en miljard euro per år. Ett ofinansierat genomförande skulle innebära ökade kostnader på den svenska avgiften till EU med ytterligare ca 400 miljoner kronor per år under nästa fleråriga budgetram (efter 2020).

Regeringen anser att EU:s nästa fleråriga budgetram ska vara mindre än dagens budgetram, bl.a. till följd av Storbritanniens utträde ur unionen. Nya utgifter med anledning av detta meddelande kommer därför att behöva finansieras genom omprioriteringar inom en minskad budgetram.

Riksdagen har vid Sveriges EU-inträde beslutat om principer om neutralitet för statens budget (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67) vilket innebär att när ett beslut på EU-nivå föranleder en ökning av den svenska EU-avgiften ska ökningen finansieras genom en utgiftsminskning på det utgiftsområde till vilket EU-åtgärden kan hänföras. En ökad svensk EU-avgift skulle således komma att påverka resurserna för försvar inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och eventuellt andra berörda utgiftsområden.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar ett ökat europeiskt samarbete på försvarsmaterielområdet. Regeringen välkomnar de mellanstatliga principerna som meddelandet ger uttryck för. Regeringen ser positivt på att främja försvarsforskningen på EU-nivå. Sverige kommer i alla förhandlingar att verka för att medlemsstaternas kompetens på området värnas, och att det finns handlingsfrihet för medlemsstaterna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att främja det nationella försvaret.

Regeringens generella position är att tilldelning av EU:s medel måste ge likvärdiga möjligheter till industrin i alla europeiska länder, oavsett om medlemsstaterna deltar i europeiska materielutvecklingsprojekt eller ej. Vidare framhåller regeringen att all industri i Europa ska ges likvärdiga möjligheter oavsett grad av europeiskt ägande. Om EU:s medel ska användas, ska regelverk och budgetprocess respekteras, likaså formerna för hur medel fördelas. Regeringen betonar vikten av att alla industrier i Europa kan delta på lika villkor och att projekten inte enbart ska komma ur gemensamma europeiska förmågeprioriteringar utan även ska stödja regionala förmågeprioriteringar.

Förslagets effekter på EU-budgeten och statens budget beror på den slutliga utformningen. Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning avser regeringen att agera för att förslagets ekonomiska konsekvenser begränsas för både statens budget och EU-budgeten. När Storbritannien lämnar EU behöver EU-budgeten minska. Regeringen vill sätta ett utgiftstak för nästa fleråriga budgettram som inte överstiger 1 % av EU:s BNI. Nya utgifter med anledning av detta meddelande kommer därför att behöva finansieras genom omprioriteringar inom en minskad budgettram.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid Europeiska rådet den 22 och 23 juni 2017 välkomnades kommissionens förslag om en europeisk försvarsfond.

Medlemsstaterna har bland annat vid olika försvarsministermöten och inom ramen för kommissionens expertgrupper och rådsstrukturerna haft möjlighet att framföra synpunkter på kommissionens arbete. En majoritet av medlemsstaterna har välkomnat kommissionens arbete inom området, framförallt vad gäller försvarsforskning. Flera medlemsstater har även understrukit att försvarsfrågor är medlemsstaternas kompetens och att det är viktigt att möjligheterna att återropa artikel 346 i EU-fördraget inte inskränks. Några stora länder, däribland Frankrike och Tyskland, har uttalat starkt stöd till omfattande åtgärder från kommissionen, däribland förslaget om ett försvarsindustriprogram som ska finansiera större europeiska projekt. Andra länder, med en annan industriell bas, lägger tonvikten på att EU:s

medel ska utformas på ett sådant sätt att de stödjer små- och medelstora företag i hela unionen.

2016/17:FPM113

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är i nuläget inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet och förslaget till förordning har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Frågan om rättslig grund är inte aktuellt för meddelandet. Artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt utgör den rättsliga grunden för förordningsförslaget. Beslut om förordningsförslaget fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, artikel 294 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget till förordning ska antas.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Meddelandet innehåller inga lagstiftningsförslag och rubriken är därmed inte tillämplig.

Vad gäller förordningsförslaget anser kommissionen att förslaget överensstämmer med subsidiaritetsprincipen. Genom den föreslagna åtgärden tillförs enligt kommissionen ett mervärde i form av att samarbetet inom försvarsindustrin stimuleras.

Förordningsförslaget avser ett europeiskt program för att främja forsknings- och teknikutvecklingssamarbete mellan EU:s medlemsstater och industri. Genom programmen tillhandahåller EU verktyg och en plattform på unionsnivå, som kan används för att tillvarata och dra nytta av samarbete på området. Sådana program kan inte i tillräcklig utsträckning åstadkommas på nationell, regional eller lokal nivå och det kan bättre uppnås på unionsnivå. Regeringens uppfattning är att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Kommissionen anser att förordningsförslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen främst genom att åtgärden inriktas mot det område som har störst inverkan på konkurrenskraften inom sektorn, dvs. utvecklingsskedet. Dessutom är det enbart åtgärder som har ett tydligt mervärde genom att främja samarbete över de nationella gränserna som får stöd.

Regeringen ser det som en fördel att det föreslagna försvarsindustriprogrammet är begränsat till två år och att det därefter ska utvärderas. I det fortsatta förhandlingsarbetet kommer regeringen att verka för att programmen i alla delar kan anses vara proportionerliga. Regeringens utgångspunkt är att Sverige på ett konstruktivt sätt ska verka för att slutresultatet blir positivt för den svenska försvarsindustrin och för svenska försvarsförmågor

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

För försvarsforskningsprogrammet finns en expertgrupp där alla medlemsstater ingår. Den gruppen ska hjälpa kommissionen att genomföra den förberedande åtgärden och att utarbeta förslag till förordningstext inför nästa fleråriga finansiella ramverk.

För försvarsindustriprogrammet vidtar nu förhandlingar i rådet och Europaparlamentet om den föreslagna förordningen. Ordförandeskapet har förslagit konkurrenskraftrådet som den rådskonstellation som ska behandla förordningsförslaget.

4.2 Fackuttryck/termer

Av artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt följer bl.a. att unionen och medlemsstaterna ska säkerställa att det finns nödvändiga förutsättningar för unionsindustrins konkurrensförmåga. Den ger också möjlighet för unionen att vidta särskilda åtgärder för att stödja främjandet av industrins konkurrenskraft.

Av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt framgår bl.a. att varje medlemsstat får vidta åtgärder som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen. Detta innefattar tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel.